

OBILJEŽAVANJE SVJETSKOG DANA VODA

Svjetski dan voda, 22. ožujka, obilježen je ove godine brojnim manifestacijama. O važnosti vode za ljudski opstanak, o potrebi sustavne vodne politike koja uključuje gospodarenje i zaštitu, govorilo se i pisalo zaista mnogo. Na ovom mjestu bilježimo samo dva događaja nastala suradnjom Državne uprave za vode i *Hrvatskih voda*: Tribinu o europskim smjernicama i upućivanje posebnog letka *Voda je zdravlje* na adrese mnogih institucija i redakcija

Smjernice za vodu

Uoči Svjetskog dana voda, 21. ožujka 2001, u zgradi *Hrvatskih voda* u Zagrebu, a u, kako je rečeno, tehničkoj organizaciji Hrvatskog društva za zaštitu voda, održana je tribina pod naslovom: *Smjernice za vodu Europske unije*. Te su Smjernice, poznatije po svom engleskom nazivu - *EU Water Framework Directive*, stupile na snagu 22. prosinca 2000. Države članice Europske unije započele su s njihovom primjenom. Države koje se žele priključiti toj međunarodnoj zajednici, a i Hrvatska je među njima, pokušavaju prema Smjernicama uskladiti svoju politiku prema vodama.

Na tribini su govorili stručnjaci iz Državne uprave za vode i iz *Hrvatskih voda*. Tako je o organizaciji primjene Smjernica u Republici Hrvatskoj govorio Željko Ostojić, dipl. ing. Vodnu politiku Europske unije obrazlagao je doc. dr. sc. Dragutin Gereš, a o planu upravljanja vodama u slivu Dunava govorili su Karmen Cerar, dipl. ing. građ. i Danko Biondić, dipl. ing. građ. Tribina je zaključena izlaganjem Mojce Lukšić, dipl. ing. građ., o politici cijena korištenja i zaštite voda.

Letak o važnosti vode za ljudsko zdravlje

Letak *Voda je zdravlje* što su *Hrvatske vode* i Državna uprava za vode, u suradnji s Hrvatskim zavodom za javno zdravstvo, tiskali za Svjetski dan voda, bogato je ilustriran brojnim fotografijama. Opremljen je poput svakog letka i prigodnim parolama kao što su: Voda je temelj života! Voda je nadragocjenije i jedno od najugroženijih bogatstava! Voda i zdravlje podjednako su ranjivi i zaslužuju našu pažnju i skrb da bismo

ih očuvali! Imate li mlađeg brata ili sestru, dijete, unuka - i njima treba voda!

U posebnim se poglavljima govori o vodi za piće, zaštiti i štednji vode, o pitanjima higijene i sanitarne zaštite okoliša, o mineralnim i termalnim vodama te o vodi koja je uvjet za bavljenje sportovima na vodi. Iz tog efektnog letka s mnoštvom zanimljivih podataka prenosimo nekoliko teza i stavova o vodi, a na kraju i upute o tome kako vodu valja štedjeti:

Zajedno s razvojem društva u cjelini raste i potreba za vodom za piće, vo-

Naslovna strana letka

dom za osobne i ostale potrebe čovjeka. Za osnovne fiziološke potrebe (voda za piće i voda za kuhanje) čovjek prosječno troši oko tri do pet litara vode na dan.

Procjenjuje se da 1,1 milijarda ljudi na Zemlji nema pristup dobroj vodi, a da 2,4 milijarde ljudi živi bez osnovnih sanitarnih uredaja. Poznato je da još uvijek u svijetu godišnje umire oko 8 milijuna ljudi (najviše djece) zbog nedostatne opskrbe vodom, od bolesti koje se prenose vodom i od katastrofa koje izaziva voda.

Raspoložive količine vode za piće u Hrvatskoj su veće nego u mnogim europskim zemljama, zahvaljujući specifičnom geografskom položaju, te reljefno-geološkim i klimatskim osobitostima našeg prostora. Hrvatska raspolaže s preko 8700 prostornih metara vode po stanovniku godišnje, što bi trebalo biti dovoljno za sve potrebe. Vodoopskrba stanovništva iz javnih vodoopskrbnih sustava u Hrvatskoj datira, ako se izuzme antičko doba, od 1438. godine, kad je izgrađen vodovod u Dubrovniku, te kasnije od 1858. godine izgradnjom vodovoda u Puli, u Zagrebu 1878. godine, Senju i Opatiji 1884. godine, Osijeku 1889. godine...

U Hrvatskoj je na sustave javne vodoopskrbe priključeno oko 75 posto stanovništva i stupanj priključivanja razvija se po stopi rasta od oko 1 posto godišnje. Za vodoopskrbu se koristi oko 86 posto podzemnih i 14 posto površinskih voda. S gledišta javnog zdravstva kao izvor javne vodoopskrbe sigurnija je podzemna voda od površinske, jer podzemne vode prolaze proces autopurifikacije (samoočišćenja), osobito ako su u podzemlju slojevi šljunka i pijeska na koje se hvataju čestice zagađivala.

Broj stanovnika koji koristi javne odvodne sustave (kanalizaciju) je znatno manji od broja koji koristi javne vodoopskrbne sustave. Procjenjuje se da je u Hrvatskoj na sustave javne odvodnje priključeno oko 52 posto stanovništva. Kao i kod vodoopskrbe, u gradovima je postotak stanovništva koji koristi javne odvodne sustave daleko veći nego ostalog dijela stanovništva.

Broj epidemija koje se prenose vodom (najčešće se prenose: enterokolitis, bacilarna dizenterija, kolera, hepatitis A -žutica - i trbušni tifus) od 1995. do 2000. godine je svega 11 i dogodile su se uglavnom uporabom vode iz vodoopskrbnih objekata koji ne pripadaju javnim vodoopskrbnim sustavima.

Sveukupan život na našem planetu ovisi o određenoj količini vode. Mi koristimo istu vodu iznova i opet iznova, onu istu vodu koju su naši djedovi koristili za proizvodnju cigala, onu istu vodu koju su drevni Rimljani transportirali kroz svoje akvadukte da bi omogućili život u svojim gradovima. Voda koju ste jutros upotrijebili za pranje zuba stara je više od 4 milijarde godina! Zato imajte malo više poštovanje i prema njoj i - prema sebi!

Ovisno o podrijetlu, voda u tragovima sadrži velik broj elemenata i minerala. Voda na svome putu pokupi sastojke iz stijena i tla kroz koje se probija. U slučaju mineralnih voda, velika raznolikost elemenata u tragovima može biti jako cijenjena, da-

jući osobit okus kao i dodatna ljekovita svojstva. Geotermalne vode, slične po podrijetlu, sadrže minerale koji uz povećanu temperaturu pomažu u liječenju i rehabilitaciji, te pružaju mogućnost rekreacije i razonode. Često su lječilišta-toplice i klimatski povoljno smještene te je u njima klima dodatni povoljni čimbenik cjelokupnog procesa oporavka i odmora. Hrvatska ima tradiciju lječilišta-toplica (neka još od rimskih vremena - Varaždinske i Daruvarske toplice), a dio mineralnih voda (Jamnička kiselica, Lipički studenac, Kalnička kiselica...) resi svjetski priznata kvaliteta.

Da bi se vodu moglo štedjeti potrebno je upamtiti:

- kod ispiranja WC-a uobičajeno se troši 9 l vode, dok se ta količina može svesti na 2 litre uz ugradnju štedljivih kotlića (ušteda od oko 80 posto)
- pri tuširanju se troši 19 l vode u minuti, a uz štednju se može svesti na 2 litre vode u minuti
- za pranje rublja i posuđa u stroju troši se prosječno 140 l vode, a može se smanjiti na 80 l
- svakog dana biste se mogli tuširati vodom koja nepotrebno istekne iz otvorene slavine dok se brijete ili perete zube (40 - 60 l vode).

Priredio: B. N.